

vil kunne henvende sig og få referatet oplæst eller udleveret til gennemsyn, jf. betænkning nr. 622/1971 side 45.

Protokolleringen indebærer, at der indføres et referat af de afgivne forklaringer i retsbogen. Der er således ikke tale om en fuldstændig eller ordret gengivelse af de afgivne forklaringer.

Protokolleringen er *rettens* ansvar. Den praktiske fremgangsmåde kan variere mellem forskellige retter og mellem forskellige dommere. Der kan både være tale om, at dommeren (retsformanden) dikterer referatet af forklaringen enten under retsmødet, mens den afhørte er til stede, eller efterfølgende, og om, at en retssekretær selvstændigt udarbejder et udkast til referat, der efterfølgende gennemgås og godkendes af dommeren (retsformanden).

Hvis referatet af en forklaring dikteres til diktafon eller lignende, skal diktatet snarest muligt skrives i retsbogen, jf. § 7 i bekendtgørelse nr. 235 af 13. maj 1976 om retsbøger, anvendelse af diktafon under retsmøder mv.

Ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 (Politi- og domstolsreform) blev der indsat regler i retsplejeloven om lyd- og billedoptagelse af forklaringer i retssager, jf. retsplejelovens § 186, stk. 2, 2. pkt., og stk. 3-6. Disse regler træder først i kraft efter justitsministerens nærmere bestemmelse, jf. § 106, stk. 3, 1. pkt., i lov nr. 538 af 8. juni 2006. Disse regler indebærer ingen ændringer af reglerne om protokollering af forklaringer i straffesager.

2.2. Udformningen af domme

Domme skal indeholde parternes påstande og en fremstilling af sagen, herunder i fornødent omfang en gengivelse af de afgivne forklaringer, samt angive de faktiske og retlige omstændigheder, der er lagt vægt på ved sagens afgørelse, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 1. Domme i straffesager skal endvidere indeholde en gengivelse af tiltalen.

Med hensyn til forståelsen af udtrykket »en fremstilling af sagen, herunder i fornødent omfang en gengivelse af de afgivne forklaringer« fremgår det af forarbejderne, at der vil kunne være meget stor forskel på, hvor omfattende en sådan fremstilling af sagen bør være, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 646. I tilståelsessager vil en ganske kort fremstilling af sagen som regel være tilstrækkelig, og det samme vil ofte gælde i ankesager (både i civile sager og straffesager). I andre tilfælde vil det i høj grad afhænge af den konkrete sags omstændigheder (i faktisk og retlig henseende), hvor omfattende fremstillingen af sagen bør være. I mange straffesager vil der kun være behov

for en kort fremstilling af sagen, eftersom dommen i straffesager desuden skal indeholde en gengivelse af tiltalen.

Særligt om udtrykket »i fornødent omfang« anføres det i forarbejderne, at forklaringerne skal gengives, i det omfang det er nødvendigt, for at dommen kan »stå alene«, dvs. kan forstås af personer, der ikke i øvrigt kender sagen, og som ikke har adgang til sagens dokumenter, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 646f. Behovet for at gengive de afgivne forklaringer i sagsfremstillingen vil bl.a. afhænge af, hvor udførligt forklaringerne omtales i dommens begrundelse (præmisserne). Dommen bør altid indeholde – eventuelt i præmisserne – i det mindste en helt kortfattet gengivelse af forklaringer, som har haft betydning for afgørelsen. Medmindre de afgivne forklaringer ikke har haft betydning for afgørelsen, er det således ikke tilstrækkeligt i dommen blot at angive, hvem der har afgivet forklaring, og så i øvrigt henviser til retsbogen. Derimod er der ikke noget til hinder for, at dommen kort gengiver essensen af de forklaringer, der har haft betydning for afgørelsen, samtidig med at retsbogen indeholder en mere udførlig gengivelse af disse forklaringer. Der kan efter omstændighederne også være behov for at gengive essensen af en forklaring, som retten har tilsidesat. I tilståelsessager vil det som regel være tilstrækkeligt at angive, at tiltalte har forklaret i overensstemmelse med tiltalen.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at kravene til affattelsen af domme, herunder kravet om, at dommen skal kunne »stå alene«, skal ses i sammenhæng med den almindelige adgang til aktindsigt i domme (retsplejelovens § 41 b), jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 646.

Reglen om, at dommen skal angive de faktiske og retlige omstændigheder, der er lagt vægt på ved sagens afgørelse, uddybes for så vidt angår straffesager ved byret og landsret ved reglerne i retsplejelovens § 884, stk. 1 og 2, hvorefter retten i begrundelsen for dommen bl.a. skal angive de omstændigheder, som anses for bevist og lægges til grund for en domfældelse, henholdsvis de omstændigheder, som er en betingelse for straf, og som anses for at mangle eller for ikke at være bevist, eller de strafudelukkende omstændigheder, som anses for at foreligge.

3. Lovforslagets udformning

3.1. Strafferetsplejeudvalgets anbefaling

Ved kommissorium af 30. april 2004 har Justitsministeriet anmodet Strafferetsplejeudvalget om at fore-